

MIS KUJUNDAB TEADLASE USALDUSVÄÄRSUST?

Arko Olesk

Tallinna Ülikooli teaduskommunikatsiooni vanemteadur
Eesti teaduskommunikatsiooni konverents, 12.11.2025

ERI TASANDID

- Usaldus teaduse vastu
 - Püsivam, kuid abstraktsem, sest usalduse objekt on süsteem
- Usaldus teadlaste vastu
 - Kergemini saavutatav, kuid hapram, sest usalduse objekt on isik(ud)



MÕÕTMED

- Public Trust in Science (PuTruS) Scale
 - Ekspertsus
 - Ausus (*integrity*)
 - Heasoovlikkus, üldise hüve teenimine (*benevolence*)
 - Läbipaistvus
 - Valmisolek dialoogiks

VEEL MÕÕTMEID

- Intellektuaalne tagasihoidlikkus (Koetke et al., 2025)
- Inimlik soojus (Fiske ja Dupree, 2014)
- Sugu – naiste kasuks (Younger-Khan, Weidmann & Oswald, 2024; Hubner ja Bullock, 2024)



TALLINNA ÜLIKOO

Balti filmi, meedia ja
kunstide instituut

MOTIIVID

- Ülikool vs eraettevõtte
- Poliitilisus (Post ja Bienzeisler, 2024)
 - Epistokraat – teaduslikud ja poliitilised väited ei ole eristatud
 - Aus vahendaja (honest broker) - teaduslikud ja poliitilised väited on selgelt eristatud



TALLINNA ÜLIKOO

Balti filmi, meedia ja
kunstide instituut

VÄIKERIIKIDE DILEMMA

- teaduslik kõrgtase vs kohalik relevantsus
 - teaduspoliitikas (Ukrainski et al., 2014)
 - usaldust loovas teaduskommunikatsioonis (Kivimäki & Olesk, 2025)



TALLINNA ÜLIKOO

Balti filmi, meedia ja
kunstide instituut

MEEDIANÄHTAVUS

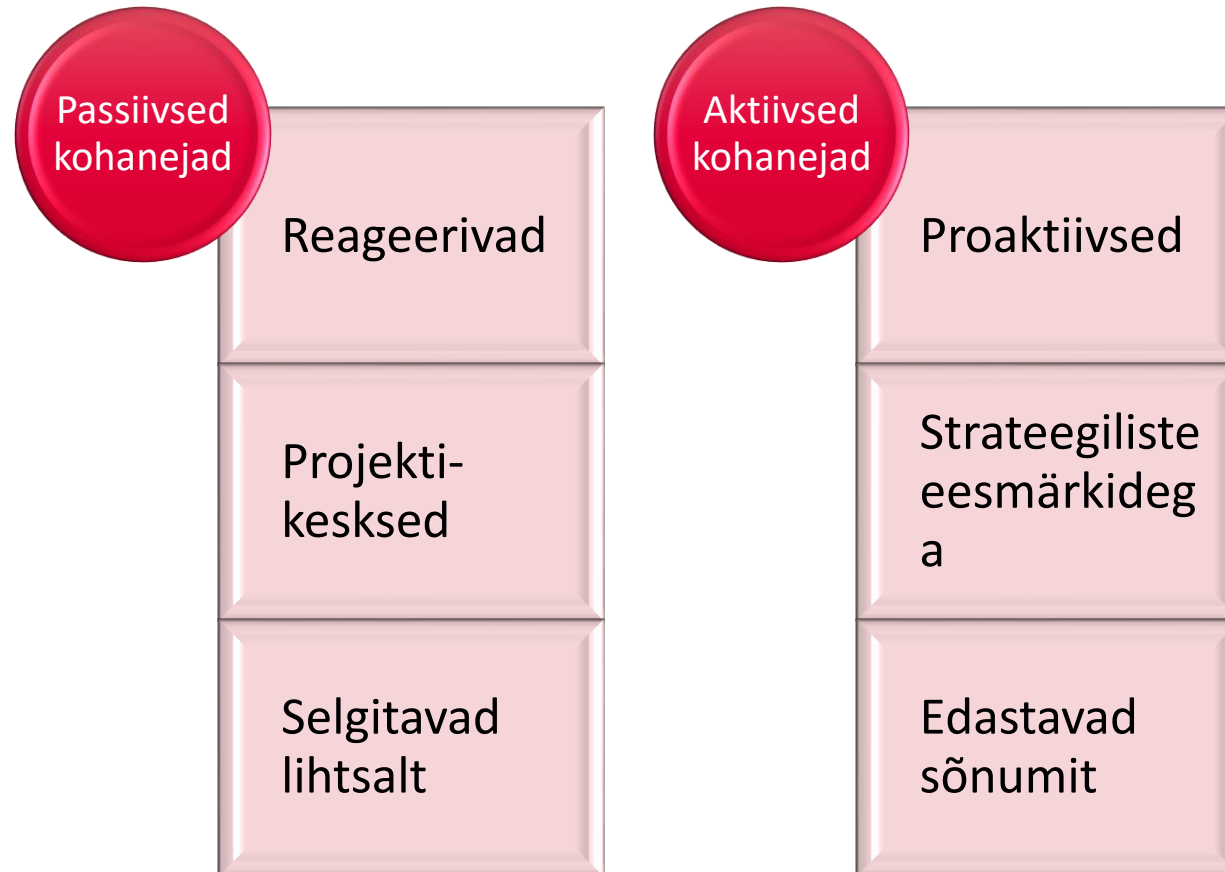
- Seos usaldusega?
- Doktoritöö „Teadlaste meediastumine“



TALLINNA ÜLIKOO

Balti filmi, meedia ja
kunstide instituut

NÄHTAVATE TEADLASTE TÜÜBID



JÄRELDUSED

- Teadlastele on meedias mitu nišši.
- Võimalused usalduse loomiseks meedia vahendusel sõltuvad osaliselt teadlase meediaoskustest („kohastumustest“ meedialoogikaga).



TALLINNA ÜLIKOO

Balti filmi, meedia ja
kunstide instituut



KOKKUVÕTE

- Usaldus on mitmetasandiline ja mitmemõõtmeline
- Aga mis edasi?

